

Kamprad – bondesønnen fra Småland som ble verdensberømt

Ingvar Kamprad slo gjennom på verdensbasis med sin enkle, rimelige og nyskapende design. Nå er Ikea-grunnleggeren død.

Kong Carl Gustav sier Ingvar Kamprad var en sann **entreprenør** som gjennom sitt livsverk bidro til å føre Sverige ut i verden.

– Han var en **jordnær** person med et stort engasjement, sier svenskekongen.

Den norske forretningsmannen Olav Thon (94) minnes sin noe yngre venn Kamprad (91), som en mann med helt spesielle evner.

– Han var en utrolig, strukturert person, det er jo nesten utrolig hvordan han klarte å bygge opp Ikea slik som det etter hvert **fremsto**, sier Thon i en kommentar til NRK.

Thon forteller at Kamprad fikk ideen til Ikea etter at han fikk **trøbbel** med svenske møbelforhandlere som ikke klarte å levere møbler til ham.

– Han ønsket et enkelt liv, jeg tror **oppriktig talt** at ikke penger betydde så mye for ham, mener Thon.

Stor inspirator

Sveriges statsminister Stefan Löfven kaller Kamprad en «inspirator med stort engasjement så vel internasjonalt som for svensk landsbygd».

Verdensberømt – znany na całym świecie, światowej sławy; *f.eks. en verdensberømt forfatter* – światowej sławy pisarz

Å slå (i)gjennom – stać się znany, osiągnąć sukces, przebić się (å slå – slo – har slått)

På verdensbasis – na całym świecie

Rimelig – stosowny, rozsądny, przystępny; *f.eks. en rimelig pris* – przystępna cena

(En) entreprenør – przedsiębiorca, wykonawca

Jordnær – przyziemny

Å fremstå – występować, pojawiać się, ukazywać się (å fremstå – fremsto(d) – har fremstått)

(Et) trøbbel – trudność, kłopot; *f.eks. å ha trøbbel med noe/noen* – mieć z czymś/kimś kłopot

Oppriktig talt – Szczerze mówiąc

–Kamprad var en unik entreprenør som har betydd mye for svensk næringsliv og som har gjort hjemmeinnredning tilgjengelig for alle mennesker, og ikke bare et fåtall, sier statsministeren.

Født som gründer

Kamprad ble født i 1926 i Småland og var gründer helt fra barnsbein av. Som femåring begynte han å selge fyrstikker, som tiåring ble han dørselger. 17 år gammel grunnla han et firma som fikk navnet etter ham selv og hjemstedet: Ingvar Kamprad, Elmtaryd Agunnaryd: IKEA. Bedriften som sørget for billige og populære møbler, som brukeren altså selv måtte sette sammen.

Siden 1988 var Kamprad ikke involvert i den daglige driften av Ikea, men han fortsatte å bidra til virksomheten i en rådgiverrolle, og delte av sin kunnskap og energi med Ikea-medarbeiderne.

Kamprad uttalte selv at han aldri ble lei av å arbeide.

– Det er kanskje rart, men det absolutt morsomste jeg vet er å stå opp om morgenen og begynne å jobbe, sa han i et intervju i 2012.

Ikea-gründeren figurerte i mange år i toppsjiktet over verdens rikeste personer, men selv benektet han at han var god for flere hundre milliarder kroner. Han viste til at selskapet i lang tid var styrt av en stiftelse.

Næringsliv – biznes, świat biznesu, sektor; często tłumaczone również jako przemysł

(En) gründer – przedsiębiorca, założyciel

Fra barnsbein av – od dzieciństwa, od najmłodszych lat

Å sette sammen – składać; *f.eks. å sette sammen møbler* – składać meble (å sette – satte – har satt)

(Et) sjikt – warstwa; *f.eks. samfunnets høyere sjikt* – wyższe warstwy społeczne

Å vise til – odnosić się do, nawiązywać do (å vise – viste – har vist)

(En) stiftelse – fundacja

– Jeg har ingen mulighet til å få ut en krone av den stiftelsen, ei heller min familie, sa han til TT i 2016.

Skandale

Det blåste opp storm rundt Kamprad i 1994 da det ble kjent at han hadde sympatisert med nazismen og fascismen på 1940- og 50-tallet. Skandalen ble kjent langt utenfor Sveriges grenser.

– Kamprad **erkjente** forholdet og kom med en **uforbeholden** unnskyldning.

– Jeg **skjemmes** som en hund, sa han og forklarte at han i ungdommen blant annet ble påvirket av sin farmor, som kom fra Tyskland.

Kamprad fikk støtte fra sine ansatte og **red stormen av**.

Avansert skatteplanlegging

Det ble også bråk da SVT i 2011 **satte søkelys på** Ikea-konsernets betaling av skatt fra stiftelser og selskap i ulike land, som ble karakterisert som avansert skatteplanlegging.

Kamprad forklarte at Ikea selvsagt betalte skatt **i henhold til** gjeldende lover og regler, men at man forsøkte å unngå ytterlig **byrde** ved dobbel beskatning.

Å Erkjenne – przyznać, potwierdzić (å erkjenne – erkjente – har erkjent)

Uforbeholden – szczery, bezwarunkowy

Å skjemmes – wstydzić się (å skjemmes – skjemtes – har skjemtes)

Å ri stormen av – przewyciężyć trudności (å ri – red – har ridd)

Å sette søkelys på noe – skierować na coś uwagę, nagłośnić coś (dosł. „ustawić na coś światło reflektorów”) (å sette – satte – har satt)

I henhold til – zgodnie z, na podstawie

(En) byrde – ciężar, brzemię

Stort savn

Lars-Johan Jarnheimer, talsmann i Ikea Holding, sier savnet etter Kamprad blir stort.

– Han har dødd, selv om man skulle tro det aldri kunne skje. Det er bare sørgelig. Men samtidig må man glede seg over at han fikk et langt og innholdsrikt liv. Jeg tror han har hatt det utrolig moro under oppbyggingen av Ikea, sier Jarnheimer til Dagens Industri.

Artikkelen ble hentet fra Aftenposten (tilgangsdato: 29.01.2018); <https://www.aftenposten.no/verden/i/RxyvLd/Kamprad--bondesonnen-fra-Smland-som-ble-verdensberomt>

Innholdsrik - ciekawy, znaczący, wartościowy (dosł. „bogaty w zawartość”)

En oppbygging - budowa (jako proces), ale także: struktura, konstrukcja